**Evropski parlament**
2024-2029

*Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve*

**2025/2095(INI)**

3.6.2025

# OSNUTEK POROČILA

o oblikovanju nove strategije EU za boj proti revščini
(2025/2095(INI))

Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve

Poročevalec: João Oliveira

PR_INI

## VSEBINA

**Stran**

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....3

OBRAZLOŽITEV .....8

# PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

**o oblikovanju nove strategije EU za boj proti revščini**
**(2025/2095(INI))**

*Evropski parlament*,

– ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah,

– ob upoštevanju evropskega stebra socialnih pravic in njegovega akcijskega načrta s cilji za leto 2030 ter pregleda socialnih kazalnikov EU,

– ob upoštevanju Izjave iz Porta z dne 8. maja 2021, obnovljenih zavez na socialnem forumu v Portu leta 2023 in Izjave iz La Hulpa z dne 16. aprila 2024,

– ob upoštevanju ciljev trajnostnega razvoja iz agende za trajnostni razvoj do leta 2030, sprejete septembra 2015 v New Yorku,

– ob upoštevanju Konvencije OZN o otrokovih pravicah, sprejete 20. novembra 1989 v New Yorku,

– ob upoštevanju Mednarodnega pakta o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah, ki ga je OZN sprejela v New Yorku 16. decembra 1966,

– ob upoštevanju Evropske socialne listine, sprejete v Torinu leta 1961,

– ob upoštevanju Konvencije OZN o pravicah invalidov, sprejete 13. decembra 2006 v New Yorku,

– ob upoštevanju resolucije OZN o otrokovih pravicah z dne 18. decembra 2019,

– ob upoštevanju Direktive (EU) 2019/1158 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja staršev in oskrbovalcev,

– ob upoštevanju priporočila Komisije 2013/112/EU z dne 20. februarja 2013 z naslovom Vlaganje v otroke: prekinimo krog prikrajšanosti,

– ob upoštevanju priporočila Sveta z dne 22. maja 2019 o visokokakovostnih sistemih predšolske vzgoje in varstva,

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 21. januarja 2021 o dostopu do dostojnih in cenovno dostopnih stanovanj za vse,

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 10. februarja 2021 o zmanjševanju neenakosti s posebnim poudarkom na revščini zaposlenih,

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 29. aprila 2021 o evropskem jamstvu za otroke,

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 21. novembra 2023 o zmanjšanju neenakosti in

spodbujanju socialnega vključevanja v času krize za otroke in njihove družine,

– ob upoštevanju sporočila Komisije o strategiji EU o otrokovih pravicah z dne 24. marca 2021,

– ob upoštevanju priporočila Sveta (EU) 2021/1004 z dne 14. junija 2021 o vzpostavitvi evropskega jamstva za otroke,

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 7. junija 2023 o celovitem pristopu k duševnemu zdravju,

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 5. marca 2020 z naslovom Unija enakosti: strategija za enakost spolov za obdobje 2020–2025,

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 7. oktobra 2020 z naslovom Unija enakosti: strateški okvir EU za enakost, vključevanje in udeležbo Romov,

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 3. marca 2021 z naslovom Unija enakosti: strategija o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030,

– ob upoštevanju priporočila Sveta z dne 30. januarja 2023 o zadostnem minimalnem dohodku za aktivno vključevanje,

– ob upoštevanju osnutka mnenja Evropskega odbora regij z dne 17. junija 2025 o strategiji Evropske unije za boj proti revščini,

– ob upoštevanju ustreznih poročil posebnega poročevalca OZN za izredno revščino in človekove pravice,

– ob upoštevanju poročila Evropske mreže za boj proti revščini (2025) z naslovom *Towards the Eradication of Poverty* (Odpravi revščine naproti),

– ob upoštevanju poročila gibanja ATD Fourth World (2025) z naslovom *Paving the Way towards an EU Anti-Poverty Strategy!* (Utiranje poti k strategiji EU za boj proti revščini!)

– ob upoštevanju poročil Socialne platforme (2025) z naslovom EU *Anti-Poverty Strategy* (Strategija EU za boj proti revščini) in *A post-2027 Multiannual Financial Framework for Social Europe* (Večletni finančni okvir za socialno Evropo po letu 2027),

– ob upoštevanju poročila organizacije Eurochild iz leta 2022 z naslovom *(In)visible children – Eurochild 2022 report on children in need in Europe* (Nevidni otroci – poročilo organizacije Eurochild 2022 o otrocih v stiski po Evropi),

– ob upoštevanju člena 55 Poslovnika,

– ob upoštevanju mnenja Odbora za pravice žensk in enakost spolov,

– ob upoštevanju poročila Odbora za zaposlovanje in socialne zadeve (A10-0000/2025),

A. ker revščina pomeni kršenje človekovih pravic in pravic ljudstev in ker so za njeno

izkoreninjenje potrebne pravičnejša porazdelitev bogastva in politike, ki zagotavljajo nedeljivo in univerzalno naravo političnih, ekonomskih, socialnih in kulturnih pravic;

***Za strategijo, usmerjeno v izkoreninjenje revščine***

1. poziva Evropsko komisijo, naj oblikuje strategijo za boj proti revščini (v nadaljnjem besedilu: strategija), ki bo kot smernice in splošne cilje vključevala:

   a) priznavanje revščine kot kršitve človekovih pravic in pravic ljudstev;
   b) določitev cilja nujnega izkoreninjenja revščine najpozneje do leta 2035;
   c) ustrezno usklajevanje med EU in državami članicami ter regijami ob spoštovanju načela subsidiarnosti za uresničitev tega cilja;
   d) celovit in integriran pristop k politikam in ukrepom za boj proti revščini ter cilj izkoreninjenja revščine kot horizontalno merilo za sektorske politike;
   e) udeležba ljudi, ki živijo v revščini, pri opredeljevanju, izvajanju in oceni politik, ki so jim namenjene, na ustrezen, učinkovit in pregleden način;

***Pravičnejša porazdelitev bogastva***

2. poziva Komisijo in države članice, naj izvajajo cilj polne zaposlenosti kot smernico ekonomskih in socialnih politik;

3. poziva Komisijo in države članice, naj spodbujajo politike za varstvo in spodbujanje pravic delavcev ter izboljšanje kakovosti zaposlitve, vključno s stabilnimi delovnimi razmerji, poštenimi plačami, dostojnimi in varnimi delovnimi pogoji ter dostopom do socialne zaščite;

4. priporoča, naj Komisija in države članice preučijo možnost oblikovanja instrumenta za boj proti revščini z vsesplošnim uresničevanjem pravice do dela in cilja polne zaposlenosti, ki bo namenjen predvsem boju proti brezposelnosti in podzaposlenosti;

5. poziva Komisijo, naj pripravi pobudo o ustreznem minimalnem dohodku, ki bo zagotavljal aktivno socialno vključenost in vključenost na trg dela ter prispeval k izkoreninjenju revščine, pri čemer naj upošteva pristojnosti držav članic, nacionalne posebnosti sistemov socialne zaščite in načelo subsidiarnosti;

***Zagotavljanje nedeljivosti in univerzalne narave političnih, ekonomskih, socialnih in kulturnih pravic***

6. poziva Komisijo in države članice, naj se borijo proti revščini s spodbujanjem politik, ki bodo zagotavljale nedeljivost in univerzalno naravo političnih, ekonomskih, socialnih in kulturnih pravic;

7. poziva Komisijo in države članice, naj bistveno povečajo javne naložbe v politike, ki bodo zagotavljale univerzalne, brezplačne in visokokakovostne javne storitve, pri čemer naj upošteva njihov prispevek k prekinitvi ciklov revščine, tudi v zvezi z vprašanji, kot so izobraževanje, zdravstveno varstvo, socialna zaščita, pa tudi splošen dostop do dostojnih stanovanj, vode in sanitarnih storitev, energije, prevoza ter kulturnih in prostočasnih dejavnosti;

8. poziva Komisijo, naj podpre države članice pri spodbujanju stanovanjske politike, ki bo zagotavljala splošen dostop do stanovanjske pravice in bo posebej obravnavala položaj brezdomcev; poziva Komisijo, naj pripravi načrt za zadovoljitev stanovanjskih potreb vseh državljanov držav EU, tudi z dodatnimi in namenskimi sredstvi EU za širitev in prenovo javnega stanovanjskega fonda;

9. poziva Komisijo in države članice, naj sprejmejo učinkovite ukrepe za izvajanje načela enakega plačila za enako delo ter za boj proti neenakosti in diskriminaciji pri delu, zlasti kar zadeva ženske;

10. poziva države članice, naj razvijejo politike za krepitev materinskih, očetovskih in starševskih pravic, lažje usklajevanje poklicnega in družinskega življenja, omogočanje vrnitve žensk na delo po nosečnosti in porodniškem dopustu ter zagotavljanje ustreznih pogojev za dojenje na delovnem mestu;

11. poziva države članice, naj državljanom zagotovijo splošen dostop do javnega, dostopnega in kakovostnega zdravstvenega varstva mater, novorojenčkov in otrok;

12. poziva države članice, naj okrepijo javne, univerzalne in solidarne sisteme socialne varnosti, da bi delavcem in upokojencem zagotovile polno in učinkovito socialno zaščito ter preprečile revščino;

13. poziva Komisijo in države članice, naj razmislijo o tako imenovanih skritih pojavih revščine, se borijo proti stigmatizaciji revnih in nekoriščenju razpoložljivih socialnih prejemkov ter upoštevajo dejstvo, da so starejši, invalidi, starši samohranilci, etnične manjšine ali migranti skupine, ki so bolj izpostavljene revščini in socialni izključenosti;

14. priporoča, naj države članice povečajo podporo družinam in ljudem v ranljivem položaju prek socialnih storitev na področju duševnega zdravja in psihosocialne podpore;

***Boj proti revščini s poglabljanjem demokratične udeležbe***

15. poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo ustrezne, učinkovite in pregledne mehanizme za politično udeležbo ljudi, ki živijo v revščini, pri odločanju, izvajanju in ocenjevanju politik, ki so nanje naslovljene, na različnih ravneh odločanja;

16. priporoča organizacijo letne konference za oceno izvajanja strategije, s široko in raznoliko udeležbo ter z vključitvijo ljudi, ki živijo v revščini;

17. meni, da bi morala Komisija povečati sredstva za podporo različnim socialnim organizacijam, ki se ukvarjajo z bojem proti revščini in njenim preprečevanjem;

***Ustrezno institucionalno usklajevanje in ustrezna proračunska sredstva***

18. meni, da bo uspeh strategije odvisen tudi od ustreznega usklajevanja med različnimi ravnmi odločanja in ukrepanja;

19. meni, da bi morali, če želimo izkoreniniti revščino, pri tem pa spoštovati načelo subsidiarnosti, ustrezno opredeliti obseg odgovornosti na ravni EU, držav članic in

regionalni ravni;

20. poziva Komisijo, naj v strategijo vključi horizontalno načelo upoštevanja učinkov sektorskih politik na revščino, vključno z obvezno predhodno analizo učinka;

21. priporoča, naj bo za strategijo na ravni Evropske komisije imenovana odgovorna oseba, vsaka država članica pa naj imenuje nacionalnega koordinatorja in pripravi nacionalni akcijski načrt, ki bo vključeval lokalne in regionalne oblasti ter organizacije, vključene v boj proti revščini in njeno preprečevanje;

22. poziva k okrepitvi naslednjega večletnega finančnega okvira in boljši uporabi Evropskega socialnega sklada +, Evropskega sklada za regionalni razvoj, Sklada za evropsko pomoč najbolj ogroženim in Sklada za azil, migracije in vključevanje, da bi okrepili politike, ki prispevajo k izkoreninjenju revščine;

23. ponovno poudarja, da je nujno treba povečati financiranje jamstva za otroke z namenskim proračunom v višini najmanj 20 milijard EUR; vztraja, da je treba ta namenski proračun vključiti v naslednji večletni finančni okvir za ESS+.

## OBRAZLOŽITEV

Poročevalec v osnutku poročila revščino opredeljuje kot kršitev človekovih pravic in pravic ljudstev ter meni, da je treba te pravice – politične, gospodarske, socialne in kulturne – v celoti spoštovati, saj so univerzalne, nedeljive, soodvisne in medsebojno povezane in bi morale biti v središču politik za boj proti revščini.

Revščina in socialna izključenost sta posledica neenake porazdelitve bogastva, tako v smislu dohodka kot imetja.

Revščina izhaja iz več dejavnikov in se izraža v več vidikih, zato so potrebne politike, namenjene socialni koheziji in preprečevanju poglabljanja neenakosti. Za učinkovit boj proti revščini je potreben celosten pristop, s katerim bi se proti globoko zažrti revščini borili na celovit način s politikami, ki revščine ne bi razčlenjevale ali segmentirale in je ne bi razumele kot naravnega ali neizogibnega družbenega pojava.

Revščina ali socialna izključenost sta leta 2024 grozili 21 % evropskega prebivalstva, to je kar 93,3 milijona ljudem; tveganje revščine ali socialne izključenosti je bilo v EU večje pri ženskah kot pri moških (21,9 % v primerjavi z 20 %); na ravni EU je poklicni status močno vplival na stopnjo tveganja revščine ali socialne izključenosti, in sicer od 10,9 % za zaposlene do 66,6 % za brezposelne; revščina ali socialna izključenost je leta 2024 ogrožala 21,9 % gospodinjstev z vzdrževanimi otroki v EU.

Na ravni EU je v zadnjih letih na nekaterih področjih prišlo do nazadovanja: kazalniki za stopnjo otrok, izpostavljenih tveganju revščine – revščina otrok se je povečala s 23,6 % v letu 2019 na 24,2 % v letu 2024, učinkovitost socialne zaščite pri zmanjševanju revščine pa se je v obdobju 2021–2024 zmanjšala s 37,1 % na 34,4 %.

Akcijski načrt za evropski steber socialnih pravic, sprejet leta 2021, določa omejen cilj zmanjšanja števila ljudi, ki živijo v revščini, za 15 milijonov, vključno s petimi milijoni otrok, do leta 2030. Če bi zasledovali le ta cilj, bi bilo leta 2030 v EU 78 milijonov ljudi, in od tega 15 milijonov otrok, še vedno izpostavljenih tveganju revščine in socialne izključenosti.

Po mnenju poročevalca je zato nujno treba izkoreninjenje revščine opredeliti kot politični cilj socialnega napredka na ravni držav članic in ravni Evropske unije, bodisi v strategiji Evropske unije za boj proti revščini in njenih nacionalnih akcijskih načrtih bodisi v reviziji evropskega stebra socialnih pravic.

Poročevalec prav tako meni, da je treba ta cilj upoštevati na splošno pri vseh sektorskih politikah. Upoštevati je treba posebne učinke sektorskih odločitev na revščino ter potrebo po medsebojnem usklajevanju. Zato je pomembno uvesti predhodno analizo učinkov sektorskih politik na revščino.

Statistični podatki potrjujejo pomemben vpliv dostopa do zaposlitve, pravičnih plač in socialnih transferjev na zmanjšanje revščine.

Obenem pa razkrivajo slab položaj delavcev, ki živijo v revščini, zaradi nizkih plač, negotovosti zaposlitve, pomanjkanja kontinuitete pri opravljanju dela ali dela s krajšim delovnim časom.

Poleg tega podatki kažejo, da ženske pogosteje prizadene revščina kot moške zaradi diskriminacije in neenakosti, kot so težji dostop do zaposlitve, razlike v plačah, manjša intenzivnost dela, ponavadi krajše kariere, razlike v višini pokojnin in socialnih prejemkov, neenakomerna porazdelitev oskrbe in gospodinjskih opravil ter težave pri dostopu do specifičnega zdravstvenega varstva.

Poročevalec meni, da bi morala strategija nujno voditi Komisijo in države članice k uresničevanju cilja polne zaposlenosti kot smernice za ekonomsko in socialno politiko.

V zvezi s tem bi bilo treba spodbujati in podpirati politike za izboljšanje kakovosti delovnih mest in delovnih pogojev, preučiti bi bilo treba oblikovanje instrumenta za boj proti revščini z vsesplošnim uresničevanjem pravice do dela in cilja polne zaposlenosti ter predstaviti pobudo na podlagi priporočila Sveta o ustreznem minimalnem dohodku, ki zagotavlja aktivno socialno vključenost in vključenost na trg dela ter prispeva k izkoreninjenju revščine.

Države članice bi morale okrepiti javne, univerzalne in solidarne sisteme socialne varnosti, da bi delavcem in upokojencem zagotovile polno in učinkovito socialno zaščito ter preprečile revščino.

Komisija in države članice bi morale sprejeti učinkovite ukrepe za izvajanje načela enakega plačila za enako delo ter za boj proti neenakosti in diskriminaciji pri delu, zlasti kar zadeva ženske.

Države članice bi morale posebno pozornost nameniti zagotavljanju splošnega dostopa do javnega, dostopnega in kakovostnega zdravstvenega varstva mater, novorojenčkov in otrok ter razvoju politik za krepitev materinskih, očetovskih in starševskih pravic, lažje usklajevanje poklicnega in družinskega življenja, omogočanje vrnitve žensk na delo po nosečnosti in porodniškem dopustu ter zagotavljanje ustreznih pogojev za dojenje na delovnem mestu.

Upoštevati je treba tudi dejstvo, da so starejši, invalidi, starši samohranilci, etnične manjšine ali migranti skupine, ki so bolj izpostavljene revščini in socialni izključenosti, ter da so otroci migranti prekomerno zastopani v skupini, ki ji grozi revščina, zato je treba njihov posebni položaj upoštevati pri ukrepih za odzivanje na revščino in njeno preprečevanje.

Revščina otrok izhaja iz družinske revščine in potreben je celovit odziv, da bi prekinili revščino v življenjskem ciklu (v zgodnjem otroštvu, pozneje na delovnem mestu in nazadnje po upokojitvi) in zmanjšali verjetnost medgeneracijskega nadaljevanja revščine.

Svet je 14. junija 2021 sprejel priporočilo o evropskem jamstvu za otroke, da bi poskrbel za dostop pomoči potrebnih otrok do ključnih storitev, na primer do brezplačnega predšolskega varstva in vzgoje, brezplačnega izobraževanja (vključno z dopolnilnimi dejavnostmi v šolah in vsaj enim zdravim obrokom na šolski dan), brezplačnega zdravstva, zdrave prehrane in ustreznega stanovanja.

Ta pomemben prispevek k boju proti revščini otrok v EU mora po mnenju poročevalca spremljati namenska dodelitev proračunskih sredstev v naslednjem večletnem finančnem okviru v višini vsaj 20 milijard EUR, s čimer bi zagotovili finančna sredstva za podporo nacionalnim akcijskim načrtom jamstva za otroke iz proračuna EU.

Obravnavati je treba tudi stigmatizacijo in diskriminacijo ljudi, ki živijo v revščini, ter se

boriti proti njima.

Boj proti revščini pogosto ovirata stigmatizacija in diskriminatorno politično pojmovanje ljudi, ki živijo v revščini in ki so krivično prikazani kot upravičenci do privilegijev in pravic, do katerih drugi državljani domnevno nimajo dostopa. Posebne politike in ukrepi za boj proti revščini v različnih razsežnostih se pogosto navajajo kot domnevni dokaz tega privilegija ljudi, ki živijo v revščini.

V drugih primerih so prav rešitve za boj proti revščini tiste, ki povzročajo diskriminacijo. Primer tega je pogosto t.i. getoizacija revnih ljudi v socialnih soseskah, ki med drugim v smislu prostorskega načrtovanja in organizacije mest prispeva k njihovi socialni izključenosti.

Oblikovanje strategije EU za boj proti revščini bi moralo vključevati ukrepe za boj proti stigmatizaciji in diskriminaciji ljudi, ki živijo v revščini, ter zagotoviti, da bo boj proti revščini usmerjen v njihovo socialno vključevanje z obravnavanjem tako imenovanih skritih pojavov revščine in nekoriščenja razpoložljivih socialnih prejemkov.

Boj proti revščini mora temeljiti na spodbujanju politik, ki bodo zagotavljale nedeljivost in univerzalno naravo političnih, ekonomskih, socialnih in kulturnih pravic. Te politike zagotavljajo strukturne rešitve, ki na splošno vplivajo na socialno kohezijo, preprečujejo stigmatizacijo in diskriminacijo ljudi, ki živijo v revščini, ter napačne pristope, kot je kriminalizacija revščine. Take rešitve bi bilo treba dopolniti s takojšnjimi ali enkratnimi podpornimi ukrepi, kadar je to potrebno za ustrezno obravnavo posebnosti ranljivejših skupin.

Na tem področju je nujno treba zagotoviti javne naložbe v politike, ki bodo zagotavljale univerzalne, brezplačne in visokokakovostne javne storitve, pri čemer naj se upošteva njihov prispevek k prekinitvi ciklov revščine, tudi v zvezi z vprašanji, kot so izobraževanje, zdravstveno varstvo, socialne storitve, voda in sanitarne storitve, pa tudi splošni dostop do dostojnih stanovanj, energije, prevoza, prehrane ter kulturnih in prostočasnih dejavnosti.

Komisija mora na tem področju podpirati države članice pri spodbujanju stanovanjske politike, ki bo zagotavljala splošen dostop do stanovanjske pravice in posebne ukrepe za obravnavanje položaja brezdomcev. Prav tako mora pripraviti načrt za zadovoljitev stanovanjskih potreb vseh državljanov držav EU, tudi z dodatnimi in namenskimi sredstvi EU za širitev in prenovo javnega stanovanjskega fonda.

Poročevalec meni, da v strategiji Komisije za duševno zdravje in nacionalnih akcijskih načrtih niso dovolj upoštevane psihološke stiske, ki izhajajo iz revščine in socialne izključenosti, zato državam članicam priporoča posebne ukrepe v zvezi s tem.

Na podlagi razumevanja revščine kot kršitve človekovih pravic je bistveno vzpostaviti mehanizme za sodelovanje ljudi, ki živijo v revščini, pri opredeljevanju, izvajanju in ocenjevanju politik, ki so jim namenjene. Cilj vzpostavitve takih mehanizmov bi moral biti poglobitev demokratične udeležbe, opolnomočenje in družbena emancipacija ljudi, ki živijo v revščini, ter doseganje učinkovitejših in pravičnejših rezultatov teh politik.

Poročevalec tudi meni, da bo uspeh strategije odvisen od ustreznega usklajevanja med različnimi ravnmi odločanja in ukrepanja ter da bi morali, če želimo izkoreniniti revščino, pri tem pa spoštovati načelo subsidiarnosti, ustrezno opredeliti obseg odgovornosti na ravni EU, držav članic in regionalni ravni.

Priporoča organizacijo letne konference za oceno izvajanja strategije, s široko in raznoliko udeležbo ter z vključitvijo ljudi, ki živijo v revščini.

Na podlagi pozitivnih izkušenj z jamstvom za otroke priporoča, naj bo za strategijo na ravni Evropske komisije imenovana odgovorna oseba, vsaka država članica pa naj imenuje nacionalnega koordinatorja in pripravi nacionalni akcijski načrt, ki bo vključeval lokalne in regionalne oblasti ter organizacije, vključene v boj proti revščini in njeno preprečevanje.

V strategiji EU za boj proti revščini bi morali priznati in podpreti delovanje različnih vrst socialnih organizacij, ki se ukvarjajo z bojem proti revščini in njenim preprečevanjem.

Naslednji večletni finančni okvir bo moral imeti pomembno vlogo pri krepitvi politik in socialne podpore, ki lahko prispevajo k izkoreninjenju revščine, z bistveno okrepitvijo Evropskega socialnega sklada +, Evropskega sklada za regionalni razvoj, Sklada za evropsko pomoč najbolj ogroženim in Sklada za azil, migracije in vključevanje.